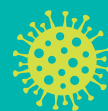

Únava a zhoršenie príznakov po námahe

World
PT Day
2021

ÚNAVA

Únava je pocit extrémneho vyčerpania a je najčastejším príznakom dlhodobého COVID. Únava:

- nedá sa ľahko ovplyvniť odpočinkom alebo spánkom
- nie je výsledkom neobvykle náročnej činnosti
- môže obmedziť aktivitu pri bežných denných činnostiach
- má negatívne dopady na kvalitu života

PESE

Zhoršenie príznakov po námahe (PESE) je zneschopnenie a často následné vyčerpanie neúmerné vynaloženému úsiliu. Niekedy sa to označuje ako "crash" - epizóda z vyčerpania. Zhoršenie príznakov môžu vyvolať činnosti, ktoré pred ochorením nerobili žiadne ťažkosti ako napríklad:

- bežné denné činnosti (napr. sprchovanie)
- sociálne aktivity
- chôdza (alebo iné pohybové aktivity)
- čítanie, písanie alebo práca v kancelárii
- emotívny rozhovor
- pobyt prostredí s viacerými podnetmi (napr. hlasná hudba alebo blikajúce svetlá)

Mnoho príznakov, ktoré sa vyskytujú u ľudí žijúcich s dlhodobým COVID, sú veľmi podobné príznakom s myalgickou encefalomyelitídou (ME) alebo chronickým únavovým syndrómom (CFS).

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča, aby súčasťou rehabilitácie dlhodobého COVID bola edukácia osôb o postupe obnovenia bežných denných činností konzervatívnym spôsobom s primeraným tempom, ktoré je bezpečné a zvládnuteľné pre únavu a aktuálne príznaky, a aby nespôsobil námahu, vyčerpanie a tým zhoršenie príznakov

PESE je najčastejšie **vyvolaná fyzickou aktivitou** a cvičením. Takmer 75% ľudí žijúcich s dlhodobým COVID má aj **po 6 mesiacoch** skúsenosť s PESE.

Medzi príznaky, ktoré sa môžu prejavíť:

- ponámahová únava / vyčerpania
- kognitívna dysfunkcia alebo „mozgová hmla“
- bolesť
- dýchavičnosť
- búšenie srdca
- horúčka
- porucha spánku
- netolerancia cvičenia

Príznaky sa zvyčajne zhoršujú **12 až 48 hodín** po aktivite a môžu trvať niekoľko dní, týždňov alebo dokonca mesiacov.

V prípade, že u ľudí s dlhodobým COVID pretrvávajú príznaky po námahe ako zvýšenie pulzu (tachykardia) alebo bolesti na hrudi tak treba byť opatrní pri pohybovej aktivite, cvičení alebo rehabilitačnej intervencii.

Stupňovanie záťaže pri cvičení by sa nemala používať, najmä ak je prítomné zhoršovanie príznakov po námahe.

Váš fyzioterapeut vám môže pri terapii vybrať podobné postupy ktoré sa úspešne používajú aj u ľudí s ME / CFS, aby sa zabránilo spusteniu PESE.

STOP - Nesnažte sa posúvať svoje limity. Preťaženie môže poškodiť vaše zotavenie.

ODDYCH - je Vaša najdôležitejšia stratégia. Nečakajte, kým pocítite únavu.

PLÁNOVANIE - Vašich každodenných aj kognitívnych aktivít. Toto je bezpečný prístup k zabráneniu aktivácie príznakov.

World
Physiotherapy

www.world.physio/wptday